

BOX
LÄRARHANDLEDNING

FÖR UTSTÄLLNINGEN

MAKE EVERY SECOND COUNT
Artist Collective Kunst

5/10-4/11 2018

LÄRARHANDLEDNINGENS INNEHÅLL

KONSTEN I SAMHÄLLET & I LÄRANDET	3
<i>-En kort inledande text om konstens betydelse</i>	
MAKE EVERY SECOND COUNT	6
av Artist Collective Kunst 5/10-4/11 2018	
UTSTÄLLNINGEN & KONSTNÄRERNA	7
<i>-Kort beskrivning av verken och utställningen som helhet</i>	
DET PEDAGOGISKA MATERIALET	8
<i>-Tankarna bakom & tips till läraren</i>	
FÖRE BESÖKET	9
<i>-Förslag på vad ni kan göra i skolan före besöket</i>	
UNDER BESÖKET	11
<i>-Visning av utställningen, samtal & workshop</i>	
EFTER BESÖKET	12
<i>-Förslag på uppgift att göra i skolan efter besöket</i>	
ORDLISTA	14
<i>-Olika begrepp som eleverna kan lära sig</i>	

KONSTEN I SAMHÄLLET & LÄRANDET

-En kort inledande text om konstens betydelse

Bamfords granskning av undervisning och resultat i USA:s delstater visar att de stater som har ett utbildningssystem med få konstnärliga inslag uppvisar sämre resultat än de delstater som satsar på konstnärlig och kreativ verksamhet i skolan (Bamford 2006). På uppdrag av UNESCO har hon analyserat sammanlagt 170 länders utbildningssystem och svaret är entydigt. Konstnärligt lärande och kreativa processer stärker inte bara lärandet inom ämnet utan även i andra ämnen. Men att arbeta med konstens material och tekniker ger inte per automatik ett konstnärligt och kreativt kunskapande. Det handlar också om *hur* vi arbetar. Hansson Stenhammar (2015) påvisar i sin studie att många estetiska skolkontexter inte alls ägnar sig åt den typ av kunskapande som tillskrivs de konstnärliga metodernas positiva verkningar. I själva verket är formerna strikta, enkelriktade och instrumentella. Stenhammar påvisar i sin avhandling en avestetisering av skolan.

Konsten öppnar upp för oss att bli till och att förstå den värld vi är del av men också att medskapa den. Men hur fungerar den som verktyg för politiken att vilja nå sina mål? I utredningen *Understanding the value of arts & culture – The AHRC Cultural Value Project* har Crossick och Kasynska (2016) undersökt utfallet av hur olika kulturprojekt som skapas med intentionen att berika till exempel utsatta och marginaliserade grupper och ekonomiskt svagare områden för att se hur väl dessa projekt uppfyller intentionen. Rapporten baseras på en vetenskaplig genomgång av 70 artiklar, workshops och gruppsamtal. Författarna påvisar att konstens värde nästan alltid mäts utifrån frågor om ekonomisk vinst och att vi därigenom kan missa hur kultursatsningar ibland slår fel i fråga om människors väl. Som exempel ges när en kommun bygger ett kulturhus i ett utsatt område för att berika för dem som bor där men istället bidrar till gentrifiering.

Rapporten slår också hål på en del föreställningar kring konst och lärande som till exempel att musicerande bidrar till högre matematisk förståelse. Empirisk forskning kan inte visa några sådana samband. Det är lätt att tro att rapporten vill göra gällande att konsten inte alls har den positiva

4

inverkan som vi tror men istället menar författarna att samhället bör utvärdera kultursatsningar genom att göra humanvetenskapliga undersökningar där brukarnas upplevelse fokuseras. Den typen av undersökningar visar ofta på hur konst och konstnärlig verksamhet ökar välbefinnandet hos både utövare och mottagare. På så vis kan vi få syn på de verkliga vinsterna eftersom det är just människors upplevelser som är viktiga för sammanhanget. Vi kan därigenom också börja utforma projekt så att de inte slår fel mot utsatta grupper.

Men författarna gör också en annan poäng; konsten är oförutsägbar och därav svår att använda sig av i fråga om att nå vissa bestämda mål. Vi kan se resultat av hur konsten påverkat först efter att vi "utsatts" för den. Ändå efterlyses det alltid en analys av effekter och resultat redan i ansökningsstadiet för ett kulturprojekt. Detta gör att konsten instrumentalisternas och resultatet blir att dess verkliga användning går förlorad. Konstens egenskaper att få oss att se saker annorlunda och att ta oss med på resor där vi på förväg inte vet målet har beskrivits av flera forskare och filosofer; Arnheim (1974), Austrin och Sörensen (2006), Aulin-Gråhamn, Persson och Thavenius (2004).

Konstens processer gör alltså, trots att det är svårt att använda den som ett direktverkande bot för problem som uppstår i samhället, i enlighet med genomgångna teorier och forskning, att vi får syn på oss själva i världen och att vi lär oss även inom andra ämnen än de som direkt går att koppla till konstnärligt utövande. Den konstnärligt undersökande processen får oss att tänka annorlunda och nytt.

I skolans värdegrund och uppdrag står det: *Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De skall få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, musik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. En harmonisk utveckling och bildningsgång omfattar möjligheter att pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. Förmåga till eget skapande hör till det som eleverna skall tillägna sig. Vidare finns formulerat som kunskapsmål att skolan skall ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan*

använda och ta del av olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud.

Referenser

Arnheim, R. (1974). *Art and visual perception: a psychology of the creative eye*. (The new version, expanded and rev. ed.) Berkeley: Univ. of California P.

Aulin-Gråhamn, L., Persson, M. & Thavenius, J. (2004). *Skolan och den radikala estetiken*. Lund: Studentlitteratur.

Austring, B.D. & Sørensen, M. (2006). *Æstetik og læring: grundbog om æstetiske læreprocesser*. (1. udg.) København: Hans Reitzels forlag.

Bamford, A. (2006). *The wow factor: global research compendium on the impact of the arts in education*. Münster: Waxmann.

Crossick, G. Kaszynska, P. (2016). *Understanding the value of arts & culture – The AHRC Cultural Value Project*. Arts & Humanities Research Council. UK.

Hansson Stenhammar, M. (2015). *En avestetiserad skol- och lärandekultur: en studie om lärprocessers estetiska dimensioner*. Doktorsavhandling Göteborg : Göteborgs universitet, 2015. [Göteborg].

Sverige. Skolverket Sverige. Skolverket (2017). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011: reviderad 2017*.

Texten är hämtad ur:

Johansson, Camilla. *Den ofria viljan – En autoetnografisk studie om konstnärligt kunskapande och rum för blivande*. <http://hdl.handle.net/2077/46704>

Artist Collective Kunst

5/10-4/11 2018

I denna lärarhandledning ges förslag på hur ni i skolan kan arbeta med de teman som utställningen *Make Every Second Count* behandlar. Materialet innehåller konkreta lektionsförslag för arbete före och efter besöket samt en kortare beskrivning av vad vi kommer göra när ni är hos oss på Galleri BOX. Materialet kopplar också till syften och centrala innehållet i flera skolämnen samt skolans värdegrund och uppdrag.

UTSTÄLLNINGEN & KONSTNÄRERNA

-Kort beskrivning av verken och utställningen som helhet

Utställningen består av två verk. I det inre rummet visas videoinstallationen *Make Every Second Count* (Låt varje sekund räknas) och i det yttre rummet finns den interaktiva installationen *Lines of Communication are Open* (Kommunikationslinjerna är öppna) som består av gamla telefoner.

Artist Collective Kunst består av konstnärerna Christina Holmlund, Pia Paldanius, Sirpa Päivinen, Jarmo Palola, Anu Suhonen, Julia Weckman och de är verksamma i Helsingfors, Finland.

Länk till hemsida: <http://taiteilijakollektiivikunst.fi/>

8

DET PEDAGOGISKA MATERIALET

-Tankarna bakom & tips till läraren

I detta pedagogiska material behandlar vi frågor om tid och visioner. Det görs genom övningar som på olika sätt rör filosofiska frågeställningar inom fysiken samt frågeställningar och tankar om dåtid, nutid och framtid.

Övningarna är utformade utifrån utställningen samt utvalda delar av det centrala innehållet för årskurs 4-6 i ämnena bild, engelska, fysik, geografi och svenska. Dessa anges i anslutning till varje enskild uppgift.

Du som lärare väljer såklart själv om du vill genomföra de övningar som föreslås i materialet. Kanske kan de istället inspirera till utvidgning och förändring av redan befintlig pedagogisk planering eller till en framtida uppgift. Känn dig fri att välja ut de delar som fungerar för er.

Om du väljer att efter besöket arbeta med den uppgift som föreslås i materialet så är det bästa att du inte berättar för eleverna om den innan ni varit på BOX eftersom vi kommer göra saker där som kan ligga till grund för den senare uppgiften.

FÖRE BESÖKET

-Förslag på vad ni kan göra i skolan före besöket

Bilder av framtiden

Vad händer i framtiden? Det är många som genom historien och i vår samtid på olika sätt försökt förutspå vad som skall hända i framtiden. Detta kan göras på olika grunder; till exempel religiösa, politiska eller vetenskapliga. Det är viktigt att ta reda på vad det du läser eller hör grundar sig på och vem som är avsändaren. När du läser eller hör något behöver du också fundera på vad avsändaren kan ha för avsikter med informationen. Det är viktigt att lära sig skilja på vad som är vetenskap och vad som är till exempel propaganda. Att vara källkritisk. Ni har säkert talat om källkritik i skolan.

Men det kan ändå vara roligt att på olika sätt genom lek och konst fundera över framtiden. Att arbeta med fiktion. Det är ett sätt att öva sig att fantisera och att förbereda sig på vad som faktiskt skulle kunna hända.

Du har kanske läst horoskop eller tagit en lyckokaka någon gång och utifrån vad som står i budskapet försökt fundera över vad det har för betydelse i ditt liv? På den här länken <http://wtfl.fi/generator/> har konstnärerna som gjort den utställning ni skall besöka skapat ett orakel på internet. Det är en del av ett annat konstprojekt som heter *Troll for Love*.

Kanske har du hört ordet nättroll? Ordet kommer från engelskans "trolling" som är en typ av fiskemetod där fiskaren drar flera trådar med krokarna bakom en båt. Ett nättroll är en person som skriver provokativa inlägg och kommentarer på internet i syfte att dra med sig en massa personer i hätska samtal ofta med syfte att skapa motsättningar mellan människor. Detta görs via olika kommentarsfält men även på sidor som utger sig för att vara journalistiska. Konstnärskollektivet som gjort verket *Troll for Love* bestämde sig för att de istället ville sprida kärlek på internet. Det kanske du kan utläsa av de svar du får från oraklet?

Sidan är på engelska så det blir också ett tillfälle att öva på att ställa frågor och översätta svar mellan engelska och svenska.

10

Uppgift

1. Gå in på <http://wtfl.fi/generator/> och ställ en fråga om framtiden. Tillbaka får du ett gåtfullt svar.
2. Vad betyder egentligen svaret? Läs det noga. Fantisera kring vad det kan betyda.
3. Gör en bild utifrån din tolkning av budskapet.
4. Om du har sociala medier kan du lägga upp din bild där och uppmana personer att vara kärlekstroll. Taga ditt inlägg med #trollforlove om du vill att konstnärerna skall se det.

Uppgiften går att koppla till följande delar av det centrala innehållet i skolans kursplaner:

BILD

- Teckning, måleri, tryck och tredimensionellt arbete.
- ord och begrepp för att kunna läsa, skriva och samtala om bilders utformning och budskap.

ENGELSKA

- Åsikter, känslor och erfarenheter.
- Olika former av samtal, dialoger och intervjuer.

SAMHÄLLSKUNSKAP

- Hur man urskiljer budskap, användare och syfte, såväl i digitala som i andra medier med ett källkritiskt förhållningssätt.

SVENSKA

- Ord, symboler och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdningar.
- Ansvarsfullt agerande vid kommunikation i digitala och andra medier och i olika sammanhang.

UNDER BESÖKET

-Visning av utställningen, samtal & workshop

Vi tittar tillsammans på de båda verken. Vi samtalar om och tolkar det vi ser. Du får också en presentation av konstnärerna, om vad de har tänkt och hur de arbetar tillsammans. Efter besöket i utställningen går vi till en lokal som ligger brevid galleriet. Där kommer vi bygga modeller för att visuellt och spatialt undersöka de teman som utställningen tar upp. Bland annat genom tekniker som collage och skulptur. Under workshopen använder vi oss mestadels av återbruksmaterial.

Det vi gör under dagen går att koppla till följande delar av det centrala innehållet i skolans kursplaner:

BILD

- ord och begrepp för att kunna läsa, skriva och samtala om bilders utformning och budskap.
- Återanvändning av bilder i eget bildskapande, till exempel i collage och bildmontage.
- Olika element som bygger upp och skapar rumslighet i bilder, till exempel linjer och färg och hur dessa kan användas i bildskapande arbete.

ENGELSKA

- Åsikter, känslor och erfarenheter.
- Olika former av samtal, dialoger och intervjuer.

SVENSKA

- Ord, symboler och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdningar.

FYSIK

- Tidmätning på olika sätt, från solur till atomur.

GEOGRAFI

- Hur val och prioriteringar i vardagen kan påverka miljön och bidra till en hållbar utveckling.

12

EFTER BESÖKET

-Förslag på uppgift att göra i skolan efter besöket

Från fantasi till fanzine

Vad är egentligen ett fanzine? Ett fanzine är en tidning som ges ut av amatörer i liten upplaga. Vanligen innehåller den serier, diktsamlingar, kortare berättelser och/eller teckningar. Fanzinet tillverkas i ett original och trycks ofta upp med enkla medel i önskat antal exemplar. Oftast används vanlig kopieringsapparat eller scanner och skrivare.

Utifrån de lappar som din klass skrev under besöket på Galleri BOX skall du nu få tillverka ett eget fanzin.

Uppgift

1. Sätt upp samtliga lappar som klassen skrev under besöket på Galleri BOX på en vägg/whiteboard/anslagstavla.
2. Läs lapparna och fundera noga. Vad får de dig att tänka på? Kan någon av lapparna bli en berättelse, en dikt eller en bild? Ta god tid på dig att fundera. Anteckna gärna dina idéer som skisser med ord, tecken och bilder. Ringa in och dra pilar mellan olika delar för att komma ihåg hur du tänkt. Tänk på att koncentrera dig och att du inte avbryter andra i deras koncentration.
3. Välj ut 2-5 lappar som just du vill ta med dig som inspiration för ditt fanzine. Skriv av vad som står på dem och spara. Olika personer kan välja samma lappar.
4. Börja skriv, rita eller fotografera utifrån de idéer du fått. Dina idéer behöver inte vara tydliga och du kan få nya idéer under processens gång. Tillåt dig att skriva ner allt du kommer på och rita de bilder som kommer upp i ditt huvud. Låt bilderna bli som de vill och bry dig inte om ifall de inte blir som du tänkt dig dom. Samla på så sätt dina idéer och tankar och ge dem gestalt genom ord och bild.

5. Titta på ditt samlade material (bilderna, orden, berättelserna, tankarna) och fundera på hur dessa kan arbetas vidare med och sättas ihop till din egen tidning. Ditt fanzine. Under detta arbetet kan du också fundera över en rubrik för ditt fanzine. En rubrik kan du hitta genom att till exempel ställa dig dessa frågor: Vad handlar berättelserna/dikterna/bilderna om? Finns det en huvudperson? Är det någon särskild fråga som du tänkt mycket på i arbetet? Glöm inte att få med ditt namn och datum på omslaget eller i inlagan.
6. När du är färdig med ditt fanzine är det bara att kopiera upp det i önskad upplaga. Kanske kan du sälja dem för att få in pengar till en skolresa?

Uppgiften går att koppla till följande delar av det centrala innehållet i skolans kursplaner:

BILD

- Ord och begrepp för att kunna läsa, skriva och samtala om bilders utformning och budskap.
- Återanvändning av bilder i eget bildskapande, till exempel i collage och bildmontage.
- Olika element som bygger upp och skapar rumslighet i bilder, till exempel linjer och färg och hur dessa kan användas i bildskapande arbete.
- Teckning, måleri, tryck och tredimensionellt arbete.
- Verktyg för teckning, måleri, trycktekniker, tredimensionellt arbete, fotografering, filmande och digital bildbehandling och hur dessa benämns.

SVENSKA

- Ord, symboler och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdningar.
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor och stödord.

Samt eventuellt andra ämnens centrala innehåll som är mer personbundna då varje elevs bilder och berättelser behandlar olika frågor och ämnen.

14

ORDLISTA

-Olika begrepp som eleverna kan lära sig

Amatör: Ordet kommer från franskans "amateur" som betyder älskare. En amatör är en som ägnar sig åt något utan att vara yrkesutövande inom området. Amatören gör det för att den älskar att göra det.

Collage: Ett konstverk, ofta bild, som byggs upp av olika föremål och delar och som tillsammans ger en konstnärlig effekt. Kan också göras med inom musiken.

Fiktion: Ett estetiskt uttryck som inte vill göra anspråk på att vara en sanning eller fakta i samma mening som till exempel ett vetenskapligt påstående. Fiktionen används ofta inom olika konstnärliga uttryck som till exempel litteratur, film och bildkonst.

Gestaltning: att gestalta är att ge form åt något. Till exempel en idé, en känsla eller en karaktär i en bok.

Modell: En två- eller tredimensionell fysisk beskrivning av något som inte ännu finns eller som är svår för människan att se, känna eller förklara med ord. Till exempel, ett hus som skall byggas, en molekyl, en teori, en relation, ett händelseförlopp.

Orakel: Någon högre makt som du kan besöka och ställa frågor om framtiden. Ofta ger oraklet svar som är svåra att tyda och som frågeställaren själv måste tolka.

Propaganda: Att genom bilder, text och andra budskap försöka påverka människor att tänka, tycka och göra på ett visst sätt. Propaganda innehåller ofta överdrifter, halvsanningar och förenklingar som visar upp en allt för positiv eller negativ bild av till exempel en ledare, ett samhällsfenomen eller en produkt. Reklam är till exempel en typ av propaganda.

Skiss: En skiss är en förberedande snabb teckning eller modell av något som skall bli till. Att skissa kan vara en hjälp att minnas eller att tänka. Den kan också ha som syfte att förmedla till någon annan hur något skall göras eller bli.

Tid: Ett begrepp som anger avståndet mellan två punkter. Dåtiden och framtiden skiljs åt av nutiden. I fysiken är tid en mätbar enhet med sekunden som grundläggande enhet. Tid som begrepp innefattas i flera olika processer och teorier. Den kan då förklaras olika: atomtid, absolut tid, relativistisk tid, asymmetrisk tid, rumtid.

Tolkning: Att tolka är att försöka förstå och förklara ett konstverk, en teori, något som händer eller vad någon säger eller gör. Olika personer kan ha olika tolkningar av samma sak. Vilka tolkningar du gör beror ofta på vad du själv har för kunskaper, föreställningar eller erfarenheter.

Lärohandledning av Camilla Johansson Bäcklund för Galleri BOX

Galleri Box
Kastellgatan 10
411 22 Göteborg

www.galleribox.se
info@galleribox.se
+46 (0)31 13 20 37

Galleri Box stöds av
Göteborgs Stad och
Kulturrådet